

povinnost splnil a se zároveň sprostil zodpovědnosti příkazem obžalovanému P-ovi, »by dával pozor (by nikdo na onom místě písek nekopal, nepodkopával).« Nehledíc k tomu, že mu rozsudek právem ukládá v téže spojitosti také povinnost, by na P-u dohlížel, zda jeho příkaz také skutečně vykonává, je v něm obžalovaný A. neméně správně v první řadě osobně a přímo činěn zodpovědným za ono další opomenutí, přičítací se předpisu §u 19 ministerského nařízení, by nebezpečná místa pískoviště byla opatřena tak, by přístup k nim byl třetím cizím osobám znemožněn, by ona místa byla jednak uzavřena jednak opatřena na vhodných místech výstražnými tabulkami. Za tohoto stavu věci popírá zmateční stížnost neprávem příčinnou souvislost mezi odstraněním lana a opomenutím, opatření pískoviště výstražnými tabulkami, na jedné straně a smrtí Rudolfa G-a na straně druhé, dovozujíc, že ke sřícení stěny došlo jen proto, že oba G-ové vykopali několik vozů písku ze spodu pod vrstvou hlíny, čímž prý řetěz příčinné souvislosti byl přerušen. Rozsudek, který zaujímá stanovisko, že by k smrti řečeného nebylo došlo mimo jiné tehdy, kdyby nebezpečné pískoviště bylo bývalo opatřeno (uzavřeno) tak, by přístup k němu byl cizím osobám vůbec znemožněn, což učiniti bylo podle rozsudku v první řadě povinností obžalovaného A-a, pokládá onu příčinnou souvislost zejména i ohledně něho vším právem za prokázánu.

Čís. 2757.

Ponechal-li si kdo z příkazu vybrané peníze na započtení své pohledávky za zmocnitelem, nejde o zpronevěru, jest-li vzájemná pohledávka stejnorodá, pravá a splatná a oznámil nejpozději v době, kdy měl peníze odvésti, zmocniteli, že si je ponechává na započtení vlastní pohledávky; za likvidní nelze pokládati jen takové vzájemné pohledávky, které byly stanoveny smírem nebo soudním rozhodnutím.

Podle okolností případu může se pachatel nedostávati vědomí o hmotné bezprávnosti zadržení nebo přivlastnění si svěřené věci, nezbytného pro subjektivní skutkovou podstatu zpronevěry; i když tu není podmínek započtení, pokládá-li se z důvodu vzájemné pohledávky důvodně oprávněným, svěřené peníze si podržeti k uspokojení své vzájemné pohledávky.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1927, Zm II 350/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 14. dubna 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Stížnost napadá právem názor soudu, že s hlediska §u 183 tr. zák. lze za likvidní a tudíž za trestněprávně omlouvající považovati jen ta-

kové vzájemné pohledávky obžalovaného, které byly stanoveny smírem nebo soudním rozhodnutím. Nemáť stanovisko toto opory ani v ustanoveních trestního zákona ani v předpisech občanského zákoníka o započtení (§§ 1438 a násl.); naopak dle ustanovení občanského zákoníka stačí k započtení, jsou-li vzájemné pohledávky pravé, stejnorodé a splatné (§§ 1438 a 1439). Zrušovací soud také již vyslovil a odůvodnil, že, ponechal-li si kdo z příkazu vybrané peníze na započtení své pohledávky za zmocnitelem, nejde o zpronevěru, jest-li vzájemná pohledávka stejnorodá, pravá a splatná, a oznámil-li nejpozději v době, kdy měl peníze odvésti, zmocniteli, že si je ponechává za započtení vlastní pohledávky (sb. n. s. čís. 2200). Zmateční stížnost uplatňuje dále právem, že předpoklad rozsudku o nelikvidnosti vzájemných pohledávek obžalovaného je v rozporu s výsledky průvodního řízení, hlavně s výpovědí svědka Aloise D-y, již soud činí podkladem svého přesvědčení (čís. 5 Šu 281 tr. ř.). Seznalť tento svědek, jenž je prokuristou, pokud se týče místoředitelem soukromé účastnice, při hlavním přelíčení, že nemůže upříti, že obžalovaný má proti firmě nějaké nároky, a připustil dále, že při jednání, jež s obžalovaným bylo konáno u příležitosti jeho propuštění ze služeb soukromé účastnice, byly uznány určité nároky obžalovaného, jež jednotlivě vypočetl a jež činí celkem 9400 Kč. Za tohoto stavu věci dlužno souhlasiti se zmateční stížností, že vzájemné pohledávky obžalovaného nelze označovati nelikvidními, kdyžť soukromou účastnicí byly uznány oprávněnými, a nemůže na věci ničeho změnití okolnost, že obžalovaný nepřistoupil na vyrovnání, jak mu je soukromá účastnice svými zástupci nabízela a podle něhož měl jí doplatiti ještě asi 4.000 Kč. S výpovědí onoho svědka nelze srovnati ani předpoklad soudu, že obžalovaný o svých vzájemných pohledávkách proti soukromé účastnici se vůbec nezmínil, a stížnost uplatňuje v tomto směru právem rozpor podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. Dovozujeť soud svůj předpoklad hlavně z výpovědi svědka Aloisa D-y, ačkoli výpověď jeho nasvědčuje opaku. Neboť, nepřihlíží-li se ani k výpovědi svědkově v přípravném vyhledávání, že obžalovaný účtoval vždy větší částky, než-li mu podle smlouvy příslušely, vychází z jeho údajů při hlavním přelíčení na jevo, že obžalovaný uplatňoval své vzájemné pohledávky proti společnosti. Vzdvůť výpovědí svou potvrzuje svědek jednak skutečnost, že s obžalovaným bylo u příležitosti jeho odchodu ze služeb soukromé účastnice jednáno o vzájemných pohledávkách, jednak skutečnost, že soukromou účastnicí pokud se týče jejími zástupci byly nároky obžalovaného na 9.400 Kč uznány. Z toho plyne, že obžalovaný své nároky soukromé účastnici oznámil, že nároky ty byly předmětem jednání a že byly do výše 9.400 Kč uznány. Odvolává-li se proto rozsudek pro své přesvědčení o tom, že obžalovaný své pohledávky proti soukromé účastnici nikdy neuplatňoval a proto sám způsobil jejich illikvidnost, na výpověď svědka Aloisa D-y jakožto na pramen svého poznání, je to v rozporu s touto výpovědí, jež ve směru uvedeném je nejzávažnějším a takřka výlučným průvodem, poněvadž z výpovědi svědka plyne, že obžalovaný své pohledávky při jednání počátkem listopadu 1923 uplatňoval a tyto byly částkou 9.400 Kč uznány. Tento rozpor dotýká se okolnosti pro právní posouzení věci závažné, poněvadž jím je otřesena opodstatněnost závěru soudu o illikvid-

nosti pohledávek obžalovaného ve výši 9.400 Kč. Leč ani ohledně zbývajících 1600 Kč (11.000 Kč — 9.400 Kč), jež by přicházely ještě v úvahu jakožto zpronevřený peníz, není výrok soudcovský zcela nepochybný. Svědek Alois D. uvedl jednak, že obžalovanému byly uznány nároky, jak jsou vypočteny jednotlivě v protokole o hlavním přelíčení a jednak seznal, že pokud jde o 1400 Kč za byt v K., byl tento peníz vyúčtován. Zmateční stížnost uplatňuje důvodně, že z rozsudku není patrné, zda soud shledává těchto uznaných 1400 Kč za prokázané či nikoli a že v onom případě měl je vyloučiti z částky 11.000 Kč, jejíž zpronevěra klade se obžalovanému za vinu. Stížnosti, — jež tuto výtku uplatňuje sice k čís. 4 Šu 281 tr. ř., věcně však tím doličuje neúplnost výroku soudcovského podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. — jest tím více přisvědčiti, když výpověď svědka Aloisa D-y není zcela nepochybnou v tom směru, zda položka 1400 Kč, o níž je řeč na č. 1. 61, je totožnou s oněmi 1400 Kč, které jsou uvedeny na č. 1. 60 p. v. (náhrada za účty). Jest tedy již po objektivní stránce pochybnou opodstatněnost odsuzujícího výroku.

Avšak ani co se týče otázky subjektivního zavinění nelze upřítí zmateční stížnosti oprávnění. Nálezací soud, zabývaje se subjektivní stránkou případu, uvádí zejména, že z toho, že obžalovaný mohl své pohledávky uplatňovati jiným způsobem, než použitím peněz, určených k určitému účelu, pro své potřeby, zračí se jasně úmysl obžalovaného, peníze si zadržeti, a praví dále, že jen likvidní vzájemné pohledávky, totiž pohledávky buď smírem nebo soudním rozhodnutím stanovené by obžalovaného omlouvaly co do subjektivní stránky zločinu zpronevěry. A tu zdůrazňuje správně zmateční stížnost s hlediska čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že podle ustálené judikatury vyžaduje se ke zločinu zpronevěry po subjektivní stránce vědomí pachatele, že hmotně bezprávně zadržuje nebo si přivlastňuje svěřenou věc. V rozsudku není však obsažen výrok tomu odpovídající. Mluví se tam pouze o úmyslu, peníze si zadržeti, ačkoli toto zjištění, hledíc k okolnostem případu, ještě nestačí. Neboť, pokládal-li se obžalovaný pro své vzájemné pohledávky důvodně oprávněným, podržeti si vybrané peníze, nečinil by ho ještě trestným jeho úmysl, svěřené peníze si zadržeti. Vyžadujeť zákon kromě úmyslu, věc svěřenou za sebou zadržeti nebo si přivlastniti, také vědomí hmotné bezprávnosti zadržení nebo přivlastnění si svěřené věci (sb. n. s. čís. 2150, vídeňská sbírka čís. 3321). Bylo dále již vyloženo, že názor soudu, že za likvidní pohledávky lze uznati jen pohledávky smírem nebo soudním rozhodnutím stanovené, není ve shodě se zákonem; v důsledku toho je také pochybeným postup soudu, když s onoho objektivně nesprávného právního hlediska posuzuje otázku subjektivního zavinění. Zdůrazniti jest ještě, že podle okolností případu může se pachateli vědomí o hmotné bezprávnosti zadržení nebo přivlastnění si svěřené věci nedostávati, i kdyby tu nebylo podmínek započtení vzájemné pohledávky podle §§ 1438 a 1443 obč. zák. (sb. n. s. čís. 2200). V takovém případě může jíti o bezprávní civilně-právní a nikoli o zpronevěru; neboť pokládal-li se pachatel pro vzájemné pohledávky důvodně oprávněným, svěřené peníze si podržeti k uspokojení své vzájemné pohledávky, je tento opravdový pocit oprávnění způsobilým, vyloučiti zlý úmysl, předpokládaný v Šu 1 tr. zák., a tudíž i trestnost jednání. K posouzení, zda pa-

chatel mohl se pokládati oprávněným, započísti si své vzájemné pohledávky a zadržeti si z toho důvodu svěřené peníze, je arci důležité zkoumati a zjistiti, zda a pokud pachatelem uplatňované vzájemné pohledávky jsou po právu čili nic (sb. n. s. čís. 2496). Vyslovil-li proto soud, že ani přesné zjištění výše a trvání pohledávek obžalovaného proti soukromé účastnici nemůže býti pro posouzení trestnosti rozhodné, poněvadž, i kdyby tu byly vzájemné pohledávky, nemohlo by to obžalovaného omlouvat, neodpovídá tento názor zákonu a byl obžalovaný zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu, když jeho důkazní návrhy ve zmíněném směru byly zamítnuty. Tím jest opodstatněn stížností dovolávaný důvod zmatečnosti čís. 4 Šu 281 tr. ř. Vzhledem k tomu však, že sama soukromá účastnice uznala pohledávky obžalovaného ve výši 9.400 Kč, a že i zbývající částka 1600 Kč z uvedených příčin není zcela nepochybnou, nebude potřeba připouštěti všechny nabízené důkazy, nýbrž postačí, když podle stavu věci budou provedeny jen v rozsahu pro potřebu souzeného případu nutném.

Čís. 2758.

Ani ustanovení § 419 tr. zák. ani §§ 91, 92 obč. zák. neopravňují manžela k zlému nakládání s manželkou ve smyslu § 413 tr. zák., ani, by ji bez příčiny věznil; v tomto případě jde po případě o zločin veřejného násilí podle § 93 tr. zák.

Zlým nakládáním ve smyslu § 419 tr. zák. (stejně jako podle §§ 413 až 421 a v § 496 tr. zák.) jest pouze zlé nakládání v užším slova smyslu, t. j. protiprávní, okolnostmi neospravedlněné, nepříjemné působení na tělo napadeného, jež nemusí sice samo o sobě býti spojeno s porušením tělesného zdraví, má však v zápětí přechodnou nevolnost rázu tělesného.

Ustanovení § 525 tr. zák. nemá místa při činech, které samy o sobě jsou zločiny.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1927, Zm II 439/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 10. září 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí bezprávným omezováním osobní svobody podle §u 93 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost připouští sice, že činy obžalovaného dáno jest omezování osobní svobody po stránce objektivní, přes to však dovozuje, že jednání to spadá jen pod pojem zlého nakládání ve smyslu §u 419 tr. zák. po případě pod ustanovení §u 525 tr. zák., a namítá, že obžalovaný nezadržel manželku v domě v úmyslu, by ji omezoval na svobodě, nýbrž